

Андрій Данилюк,
здобувач Науково-дослідного інституту
інтелектуальної власності НАПрН України

УДК 347.77; 347.78

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ СУБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті розглядаються питання цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності та визначаються суб'єкти, які мають право на такий захист. Аналізуються положення чинного цивільного законодавства, цивільно-правова теорія та міжнародний досвід, що дозволяє виокремити особливості суб'єктного складу, обумовленого правовою природою об'єктів права інтелектуальної власності. Питання захисту прав інтелектуальної власності розглядаються через призму міжнародних зобов'язань, що Україна взяла на себе, та імплементації норм європейського законодавства.

Ключові слова: захист прав інтелектуальної власності, об'єкти права інтелектуальної власності, суб'єкти права інтелектуальної власності.

В Україні нині триває реформа національної системи правової охорони інтелектуальної власності. Її завданням є удосконалення не лише державного регулювання сфери правової охорони інтелектуальної власності, а й підняття на новий рівень якості захисту прав інтелектуальної власності. Адже порушення таких прав набули в країні значного характеру, що суттєво погіршує міжнародний імідж держави та дає підстави для постійних звинувачень з боку міжнародних організацій та іноземних інвесторів. Підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності визнано в Україні як на рівні стратегічних завдань національної політики, так і в межах взятих на себе зобов'язань щодо імплементації положень європейського законодавства до національного, у тому числі у сфері інтелектуальної власності. Удосконалення якості захисту прав інтелектуальної власності передбачає комплексне розв'я-

зання проблем, що існують у цій площині — від запровадження прозорих правових механізмів, відновлення професійних відділів правоохоронних органів, удосконалення діяльності судової системи, запровадження досудового порядку захисту прав, поширення альтернативного порядку розв'язання спорів з порушення прав інтелектуальної власності — до формування культури поваги до прав інтелектуальної власності.

Суттєву роль у цих процесах має відігравати юридична освіта та наука. Адже ґрунтовні теоретичні дослідження мають бути покладені в основу як нормотворчої діяльності, так і удосконалення процесу правозастосування. Відповідно, необхідність розгляду захисту прав інтелектуальної власності з позицій приватноправових, цивільно-правових засад має надзвичайну актуальність. При цьому, як засвідчує аналіз правозастосовної, а особливо судової практики вирішення

спорів, що виникають із порушень особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності, одним із проблемних питань є визначення суб'єктного складу цивільних правовідносин, в яких допускається порушення.

Зазначимо, що питання захисту цивільних прав є предметом постійного наукового пошуку. Для цього достатньо проаналізувати роботи як провідних вчених України, зокрема О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця, Р. А. Майданіка, Р. О. Стефанчука, Є. О. Харитонова, О. І. Харитонової, Я. М. Шевченко, В. Л. Яроцького, так і молодих науковців, які підходять у своїх дослідженнях до розкриття різних аспектів даної проблематики. На користь останнього слугують дослідження Д. В. Горбася, Р. Ю. Молчанова, І. О. Проценка, А. В. Янчука тощо. Не меншу увагу приділяють цьому питанню й безпосередньо науковці у сфері права інтелектуальної власності, зокрема Ю. Є. Атаманова, О. Ф. Дорошенко, В. С. Дроб'язко, І. Ф. Коваль, Н. М. Мироненко, О. П. Орлюк, М. Ю. Потоцький, О. О. Штефан та багато інших. Водночас наявний вкрай незадовільний стан порушень прав інтелектуальної власності, що існує в Україні, необхідність істотного удосконалення чинного законодавства, приведення його у відповідність до прийнятих в ЄС стандартів, до яких Україна приєдналася шляхом ратифікації відповідних міжнародних угод — все це вимагає постійного наукового пошуку.

Метою статті є визначення суб'єктів права інтелектуальної власності, що мають право на цивільно-правовий захист.

При аналізі змісту права особи на цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності важливе місце посідає з'ясування питання, хто ж виступає суб'єктами такого права. При цьому будемо виходити з того, що наявність суб'єктивних прав і обов'язків є невід'ємною характеристикою суб'єктів будь-яких суспільних відносин, що регулюються правом. Це стосується як суб'єктів цивільного права, так і суб'єктів права інтелектуальної власності як їх різновиду. Я. М. Шевченко визнає той факт, що в сучасному цивільному праві існує поєднання майнових і немайнових відносин. Звичайно, з нею можна погодитися з приводу розуміння, що «основну масу відносин, які регулюються ци-

вільним правом, складають майнові відносини» [1].

Дійсно, на фоні усіх цивільних правовідносин правовідносини у сфері інтелектуальної власності посідають значно менш помітне місце. Стосується це й визначення місця суб'єктів права інтелектуальної власності серед суб'єктів цивільних правовідносин у цілому. Разом із тим, глобалізація інформаційного середовища, превалювання інтелектуальної складової, надактивна комерціалізація результатів інтелектуальної, творчої діяльності призвели до того, що інтелектуальна власність посідає сьогодні визнане світовим бізнес середовищем суттєве місце в активах світової економіки. Відтак, необхідним виглядає перегляд ролі суб'єктів права інтелектуальної власності та їх характеристик у системі цивільних правовідносин. Стосується це усіх складових суб'єктивних прав та обов'язків, у тому числі — питань захисту цивільних прав щодо об'єктів права інтелектуальної власності.

Говорячи про характеристику суб'єктів права інтелектуальної власності, у тому числі — в розрізі права на цивільно-правовий захист, слід виходити з розуміння декількох особливостей.

По-перше, у праві інтелектуальної власності визнаним є факт стосовно наявності первинних та вторинних суб'єктів права інтелектуальної власності. І якщо вторинними суб'єктами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, то в якості первинного суб'єкта може бути лише фізична особа — автор, творець, винахідник. Впливає це з особливостей об'єкта права інтелектуальної власності, якими можуть бути виключно результати інтелектуальної, творчої діяльності. Жодною мірою таким об'єктом не можуть виступати будь-які інші об'єкти цивільних прав, визначені ч. 1 ст. 177 ЦК України — речі, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги чи інші матеріальні і нематеріальні блага [2].

У фаховій літературі звертають увагу на те, що продукти розумової діяльності людини не можуть отримати правової охорони доти, поки не будуть об'єктивовані, тобто виражені зовні своїм творцем — лише після цього вони стають об'єктами права інтелектуальної власності. Підтверджується даний висновок нормою ч. 1 ст. 421 ЦК України, згідно з якою суб'єктами права інтелектуальної

власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, винавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору. У наукових коментарях до цієї норми підкреслюється визнання того факту, що здатністю до творчості наділена лише людина. При цьому «здатність фізичної особи бути творцем і набувати у зв'язку з цим прав інтелектуальної власності на створений нею об'єкт не залежить від її віку, психічного стану, освіти тощо» [3; 4]. Виключенням із загального правила, що творець є обов'язковим учасником правовідносин, які виникають при створенні та використанні об'єкта права інтелектуальної власності, є ситуація, коли такими об'єктами виступають географічні зазначення чи комерційні (фірмові) найменування. Проте зазначене твердження має отримати додаткове обґрунтування, адже комерційне найменування виникає також як результат інтелектуальної діяльності автора, який таке найменування придумав. Інша справа, що використовується комерційне (фірмове) найменування стосовно діяльності не самого автора, а певної юридичної особи (хоча й не виключно).

Зазначений вище підхід саме й дає підстави сприймати право інтелектуальної власності у суб'єктивному розумінні як право суб'єкта на використання та розпорядження належним йому відповідно до закону результатом інтелектуальної, творчої діяльності [5, с. 26]. Хоча дане положення доцільно було конкретизувати, доповнивши його твердженням, що право суб'єкта на використання та розпорядження належним йому результатом інтелектуальної, творчої діяльності може здійснюватися не лише відповідно до закону, а й на підставі договору. Саме такий підхід відбиватиме суть цивільно-правового регулювання в цілому.

Крім того, саме через призму результатів інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкта цивільно-правового регулювання, здійснюється й розмежування права інтелектуальної власності та права власності на річ (матеріальний носій об'єкта права інтелектуальної власності — його копія). Такі відмінності проявляються через зміст суб'єктивних

прав суб'єкта права інтелектуальної власності та власника речі (копії об'єкта інтелектуальної власності), який розкривається через право володіння, користування та розпорядження зазначеними об'єктами права. Зазначене знайшло своє закріплення у положеннях ст. 419 ЦК України.

По-друге, в розумінні вторинного суб'єкта права інтелектуальної власності не має значення характеристика юридичної особи, виходячи з її форми власності, організаційно-правової форми, порядку створення тощо. Тобто тих характеристик, які мають значення у багатьох інших цивільних правовідносинах (наприклад, корпоративних, кредитних, розрахункових тощо, де значення має наявність суб'єкта цивільного правовідношення — юридичної особи, наділеного певними характеристиками). Так, у кредитних відносинах в якості обов'язкового суб'єкта виступатиме юридична особа, що отримала державну реєстрацію як банківська установа, тобто відповідає певним як організаційно-правовим, так і функціональним характеристикам.

На характеристику суб'єктів права інтелектуальної власності — юридичних осіб — не впливає, як зазначалося, ані організаційно-правова форма, ані форма власності. Не впливає у даному разі на можливість виступати суб'єктом права інтелектуальної власності й статус юридичної особи як особи приватного права чи публічного права (ст. 81 ЦК України). Оскільки набуття прав інтелектуальної власності юридичною особою може відбуватися на основі закону чи договору. До таких юридичних осіб можна віднести роботодавців (щодо службових об'єктів права інтелектуальної власності), замовників (щодо об'єктів права інтелектуальної власності, створених на замовлення), правонаступників тощо. Слід зауважити, що вищенаведене буде вірним не лише стосовно юридичних осіб, а й щодо фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності.

Зокрема набуття майнових прав інтелектуальної власності може здійснюватися на службові об'єкти права інтелектуальної власності. Адже відповідно до ч. 2 ст. 429 ЦК України майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать спільно праців-

никові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, якщо інше не встановлено договором. Тобто цивільно-правовим договором, укладеним між працівником та роботодавцем, може передбачатися передача майнових прав інтелектуальної власності (як частково, так і виключних) безпосередньо роботодавцеві. Аналогічна ситуація існує й щодо об'єкта права інтелектуальної власності, створеного за замовленням. У даному разі слід звернути увагу на те, що йдеться саме про майнові права. Адже відповідно до тієї ж ч. 1 ст. 429 ЦК України особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт. Там же закладене виключення із загального правила, а саме — у випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якій працює працівник.

Разом із тим, спеціальним законодавством у сфері інтелектуальної власності, рівно як і будь-якими іншими законодавчими актами таке виключення ніде не передбачено. Мало того, дана норма піддається істотній критиці й з позицій теорії права інтелектуальної власності, адже у даному разі законодавець допустив змішування особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності та не врахував суті об'єктів права інтелектуальної власності як результатів інтелектуальної, творчої діяльності. Відповідно, стосовно суті даного питання доцільно підтримати позицію І. Кривошеїної, яка підкреслює, що «за загальним правилом, особисті немайнові права можуть належати лише безпосередньо творцеві об'єкта права інтелектуальної власності. Вони є невідчужуваними від особи творця та, як правило, не можуть передаватися іншим особам. У той самий час у інших осіб, перш за все спадкоємців, виникає право на охорону немайнових прав померлого творця, які діють безстроково» [6, с. 34]. Вважаємо, що зазначений підхід має знайти своє відбиття при внесенні змін до ЦК України.

Як відомо, майнові права інтелектуальної власності можуть передаватися творцем іншій особі за договором. Види таких договорів визначені у главі 75 ЦК

України «Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності». Також слід мати на увазі, що відповідно до ч. 2 ст. 2 ЦК України учасниками цивільних відносин можуть бути держава Україна, АРК, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права. У даному разі є певна специфіка віднесення суб'єктів публічного права до суб'єктів права інтелектуальної власності. Адже держава як така не може володіти об'єктами права інтелектуальної власності. Разом із тим, держава може виступати учасником правовідносин зі здійснення захисту порушених прав інтелектуальної власності.

Саме такий суб'єктний склад обумовлює й наявність у особи права на захист порушених прав інтелектуальної власності (з урахуванням певних особливостей). Водночас стосовно суб'єктів права на цивільно-правовий захист ситуація може бути дещо інша. Відзначимо, що в юридичній літературі зазвичай не дається ані класифікація таких суб'єктів, ані їх загальний перелік. Можна назвати поодинокі виключення з цього підходу. Наприклад, О. Б. Андрейцева, визначаючи перелік суб'єктів права промислової власності, що вступають у правовідносини щодо цивільно-правового захисту, викремлює:

з однієї сторони — 1) фізичні або юридичні особи, права яких на об'єкти промислової власності засвідчені відповідними правоохоронними документами (патентом/свідоцтвом), строк чинності яких не закінчився; 2) особи, які у встановленому законом порядку мають права на відповідні об'єкти промислової власності без отримання таких документів — суб'єкти прав на комерційні найменування, торговельну марку, яка має міжнародну реєстрацію або визнана добре відомою; 3) ліцензіат; 4) попередній користувач (розглядається як специфічний суб'єкт, який у випадках та за умови дотримання встановлених законодавством вимог наділяється певними правами на об'єкти промислової власності, і з урахуванням обсягу наданих прав наділяється відповідним правом на захист);

з іншої сторони — особи, неправомірними діями яких порушуються права на об'єкти промислової власності [7].

Відзначимо, що такий підхід є вір-

ним, однак неповно відображає зміст суб'єктивних прав інтелектуальної власності, які включають не лише майнові, а й особисті немайнові права. Крім того, жодною мірою тут не згадуються спадкоємці прав на об'єкти промислової власності, які вступили у спадщину.

Натомість О. В. Ришкова у своєму дослідженні, присвяченому захисту прав інтелектуальної власності за цивільним законодавством України, визначає, що «право на захист порушених прав інтелектуальної власності мають не тільки творці, а й інші особи, за якими закон визнає право на використання об'єкта інтелектуальної власності, що належить іншій особі». Автор стверджує, що коло суб'єктів права на захист права інтелектуальної власності є значно ширшим за коло суб'єктів права інтелектуальної власності. Адже «крім суб'єктів права інтелектуальної власності право на захист мають також спадкоємці та інші фізичні і юридичні особи, які законом наділені правом на захист недоторканності літературних, художніх та інших творів; особи, які використовують об'єкти права інтелектуальної власності у порядку «вільного використання»; особи, які мають право попереднього використання; особи, які почали використовувати об'єкти права інтелектуальної власності, строки охорони на які спливали, та інші» [8]. У даному контексті з рядом висновків автора можна погодитися. Разом із тим, не всі твердження відповідають дійсності.

Так, спірною є теза, що право на захист мають особи, які використовують об'єкти права інтелектуальної власності у порядку «вільного використання». У ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [9] закріплено вичерпний перелік випадків вільного використання творів — тобто без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора. Аналіз таких підстав не дає підстав для логічного висновку, що особи, які скористалися правом на вільне відтворення твору, можуть застосовувати також своє право на захист прав інтелектуальної власності на такий твір. Тобто, якщо О. В. Ришкова мала на увазі в якості суб'єкта захисту особу, як на законних підставах вільно використовує твір, то такий висновок не є вірним.

У свою чергу, можливо, автор сплутала поняття вільного використання творів та об'єктів, що переходять у суспільне надбання, тобто «public domain». Однак і такий підхід не є правильним, оскільки не відображає правової природи об'єкта інтелектуальної власності, що перейшов у суспільне надбання. Відповідно до загальноприйнятого підходу, коли об'єкт (твір, робота) знаходиться у вільному доступі, він вільний для використання будь-ким для будь-яких цілей без обмежень відповідно до закону про авторське право. В Україні перехід об'єктів права інтелектуальної власності у суспільне надбання передбачений на законодавчому рівні лише стосовно об'єктів авторського права. Зокрема ст. 30 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено умови переходу творів у суспільне надбання. Згідно з даною статтею закінчення строку дії авторського права на твори означає їх перехід у суспільне надбання. Твори, які стали суспільним надбанням, можуть вільно, без виплати авторської винагороди, використовуватися будь-якою особою, за умови дотримання особистих немайнових прав автора, передбачених ст. 14 цього Закону.

На підтвердження важливості розуміння *public domain* для суспільного розвитку слугує дослідження, що проводилося під егідою Всесвітньої організації інтелектуальної власності, «Інтелектуальна власність та сфера суспільного надбання» (CDIP/4/3/REV). У рамках цього проекту у 2011–2012 роках проводилося «Дослідження по патентах та сфері суспільного надбання» (CDIP/4/3 Rev./STUDY/INF/2), в якому брали участь експерти від України (зокрема О. П. Орлюк) [10; 11; 12]. Зауважимо, що на сьогоднішній день поняття суспільного надбання не знайшло закріплення у ЦК України. Водночас його значення для суспільного розвитку вимагає внесення відповідних змін не лише до ЦК України, а й до спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності (а не лише закріплення на рівні законодавства про авторське право і суміжні права). Ряд пропозицій з цього приводу був підготовлений в НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ у процесі роботи над проектом внесення змін до Цивільного кодексу України.

У цілому аналіз положень ЦК України та спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності, а також численних монографічних джерел дозволяє запропонувати наступний перелік суб'єктів права інтелектуальної власності, що мають право на цивільно-правовий захист:

— автор, винахідник тощо, тобто первинний суб'єкт, якому на законних підставах належать права на об'єкти інтелектуальної власності;

— фізична чи юридична особа, що на законних підставах набула прав на об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до договору чи закону у первинних суб'єктів суміжних прав (тобто вторинний суб'єкт);

— особа, уповноважена первинним чи вторинним суб'єктом — представник у справах з інтелектуальної власності (патентний повірений);

— особа, яка на договірних засадах користується правами на об'єкт інтелектуальної власності (наприклад, ліцензіат) (у межах обсягу прав щодо захисту майнових прав інтелектуальної власності, визначених у договорі з володільцем, а також відповідно до положень чинного законодавства);

— спадкоємець прав на об'єкт права інтелектуальної власності.

Проведений аналіз природи цивільно-правових відносин та цивільного за-

конодавства дозволяє зробити ряд висновків. Суб'єктами захисту виступають суб'єкти права інтелектуальної власності — як первинні, так і вторинні. Слід відзначити, що наділення особи якостями первинного або вторинного суб'єкта прав інтелектуальної власності не містить істотної різниці у частині захисту його порушених прав, особливо якщо йдеться про майнові права. Що стосується змісту особистих немайнових прав, то у даному разі скоріш йдеться про психологічні та репутаційні якості первинного суб'єкта, для якого порушення його прав може спричинити додаткові негативні наслідки сприйняття. Зазвичай спадкоємець також має усі права захищати протягом встановленого законодавством строку особисті немайнові права автора твору (для винахідника ця норма також працює, але вона не буде носити, скоріш за все, практичного характеру, виходячи з часових обмежень, протягом яких винахід не застаріває). Однак для спадкоємця захист особистих немайнових прав буде відновленням справедливості, аніж відчуттям психологічного удару, який завдається первинному авторові твору у випадку такого порушення. У цьому сенсі вважаємо за необхідне закріпити у Цивільному кодексі України поняття первинного та вторинного суб'єкта права інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Шевченко Я. М. Роль і значення суб'єктів цивільного права в суспільстві / Я. М. Шевченко // Вибрані праці. — Київ : ВГУ «Асоціація цивілістів України» ; О. : Центр досліджень права ім. Савініні ; Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. — С. 343.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40—44. — Ст. 356. (зі змінами).
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В. М. Коссака. — Київ : Істина, 2004. — С. 359.
4. Право інтелектуальної власності : Науково-практичний коментар до книги четвертої Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. — Київ : Парламентське вид-во, 2006. — С. 16—20.
5. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / Р. Є. Еннан, О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко [та ін.]. — Київ : Алерта, 2016. — С. 26.
6. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / О. П. Орлюк (кер. авт. кол.), А. О. Кодинець, Ю. В. Носік [та ін.] ; за ред. О. П. Орлюк. — Київ : Інтерсервіс, 2016. — С. 34.
7. Андрейцева О. Б. Цивільно-правові способи захисту прав на об'єкти промислової власності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. Б. Андрейцева ; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. — Київ, 2009. — 23 с.
8. Ришкова О. В. Захист прав інтелектуальної власності за цивільним законодавством України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. В. Ришкова ; Одеська нац. юрид. академія. — О., 2007. — 23 с.

9. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII (в редакції Закону № 2627-III від 11.07.2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 13. — Ст. 64. (зі змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

10. Orlyuk O. Intellectual property in Ukraine: experience, legislation, problems and prospects O. Orlyuk // Low of Ukraine. — 2011. — № 7–8. — P. 116 —130.

11. CDIP/8/INF/3 Rev. : Study on Patents and the Public Domain, Feb 28, 2012. — [URL] : http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=200419.

12. CDIP/12 : Committee on Development and Intellectual Property (CDIP) Study on Patents and the Public Domain (II), November 18 to November 21, 2013 (Geneva, Switzerland). — [URL] : http://www.wipo.int/meetings/en/details.jsp?meeting_id=30248.

Данилюк Андрей. Гражданско-правовая защита субъектов права интеллектуальной собственности.

В статье рассматриваются вопросы гражданско-правовой защиты прав интеллектуальной собственности и определяются субъекты, имеющие право на такую защиту. Анализируются положения действующего гражданского законодательства, гражданско-правовая теория и международный опыт, позволяющий выделить особенности субъектного состава, обусловленного правовой природе объектов права интеллектуальной собственности. Вопросы защиты прав интеллектуальной собственности рассматриваются через призму международных обязательств, Украина взяла на себя, и имплементации норм европейского законодательства.

Ключевые слова: защита прав интеллектуальной собственности, объекты права интеллектуальной собственности, субъекты права интеллектуальной собственности.

Danyluk Andrew. Civil protection of subjects of intellectual property rights.

Improving the protection of intellectual property rights recognized in Ukraine at the level of the strategic objectives of national policy and within its commitments regarding the implementation of EU legislation into national, including intellectual property.

Improving the quality of IPR protection provides a comprehensive solution of the problems that exist in this area. It is necessary to introduce transparent legal mechanisms, recovery professional departments of law enforcement bodies, improvement of the judicial system, the introduction of pre-trial procedure rights protection, dissemination of alternative dispute resolution procedure of infringement of intellectual property rights. Part of this process is creating a culture of respect for intellectual property rights.

Intellectual property law in the subjective sense be regarded as a right subject to use and dispose of it properly according to the law the result of intellectual and creative activity. The research allowed to offer a list of intellectual property rights, entitled to civil protection.

This is a subjects: 1) the author, inventor, etc., that is the primary subject, which legally owns the rights to intellectual property; 2) Individual or legal person who legally acquired the rights to object of intellectual property rights under the contract or the law in the primary subjects of related rights (is secondary subject); 3) A person authorized by the primary or secondary subject — a representative for intellectual property (patent attorney); 4) A person who uses on a contractual basis of intellectual property (e.g. a licensee) (within the scope of the rights for the protection of intellectual property rights set out in the contract with the owner and in accordance with applicable law); 5) Successor rights to object of intellectual property.

Empowering people as primary or secondary subject of intellectual property rights contains no significant difference in the protection of his violated rights, especially when it comes to property rights. As for the content of moral rights, in this case probably refers to the psychological and reputational the primary subject for which a violation of his rights may result in additional negative consequences perception.

Key words: protection of intellectual property rights, objects of intellectual property rights, subjects of intellectual property rights.